

Daniel a jeho přátelé

Převod materiálu

Anna Lavická

Pořadí v lekci

34

Téma

Bůh věrný i v nesnázích — Věrnost Bohu i v nesnázích

Cíl

- Děti si uvědomí, že příběh Daniele a jeho přátel nás učí poříkat s Bohem, učí nás být s ním v kontaktu, ať se děje kolem cokoli.
- Děti se dozvědí, že cílem je být Bohu tak blízko, abychom (jako Daniel) uměli rozumět a důvěřovat Božímu jednání na tom místě, kde právě žijeme.

Pro učitele

Biblický text: Da 1 (mladší a starší školní věk); Da 6 (předškolní děti); pro souvislost bude dobré, když si učitelé sami přečtou ještě z Deuterokanonických knih Přídavky k Danielovi 14,23–42 (je možné najít např.: Bible EP a BK, vyd. BS 2008; s. 1559–1560).

Výkladové poznámky

- **O knize:** starozákonní kniha Daniel má 12 kapitol. Ty se dělí na dvě části: 1–6. kapitola jsou naučné příběhy (hagada), 7.–12. kapitola jsou apokalyptická vidění (Danielovy sny a vize, jež se častěji objevují již v první části). K tomu ještě existují (např. v Septuagintě, starém řeckém překladu, nebo ve Vulgátě, latinském překladu) tři apokryfní (deuterokanonické) dodatky.
- Kniha Danielova proroctví je považována za nejmladší knihu SZ, její vznik se datuje kolem r. 160 př. Kr. Tedy v době, kdy Židé žili pod syrskou nadvládou a byli poměrně krutě perzekuováni. (Mezi dobou, kdy byla napsána, a událostmi popisovanými v knize Daniel je zhruba 400 let.) Je na ní také zajímavé, že z poloviny je psána aramejsky (2,4–7), z poloviny hebrejsky (od 8. kapitoly dále). Hebrejšтина byla tehdy bohoslužebnou, aramejšтина jazykem „všedního života“.
- **Daniel** je jméno „hlavního hrdiny“. To neznamená, že ten je totožný s autorem. (Jinak by bylo neznámé to, že knihu proroctví Danielovo napsal nějaký Daniel). Jedná se daleko spíše o nadpis nebo jakousi šifru pro téma celé knihy. Daniel hebrejsky znamená: Bůh je můj soudce. Z toho je patrné, na co je v celé knize položen důraz: probudit a povzbudit důvěru v Hospodina a jeho řízení událostí. Přinejmenším ujistit, že Hospodinu se nic nevymklo z rukou, že Bůh neopustil svůj lid, že s ním jedná a používá si k tomu i tzv. vládce světa. Že budoucnost a poslední slovo má Boží spravedlnost. Název knihy je ale zároveň jakýmsi vyznáním víry — vyjádřením, jak se víra dívá a jak hodnotí Boží jednání s námi. Záměrem knihy není podat historické informace, ale povzbudit a posílit víru Božího lidu.
- **Doba a okolnosti:** Národní katastrofa přišla v době, kdy Izrael, Boží lid, měl svou zemi, svého krále, svůj chrám, a tak si myslel, že má k dispozici, na zavolání i svého Boha. V době, kdy si byl Izrael tak sebejistý a tak si věděl se vším sám rady, že už ani neposlouchal, co mluví Hospodin, co vzkazuje po prorocích. V době, kdy spoléhal na všelijaké pochybné politické sliby a nedbal na Hospodinovo varování. V době třetího roku kralování judského krále Jojakíma přestal národ existovat. Přitáhl babilonský král Nebúkadnesar, oblehl Jeruzalém, vyraboval chrám, chrámové stříbrné a zlaté nádoby

dal p?evézt do svatyní svých boh?. Pak p?išlo n?kolik vln deportací Žid? do babylonského zajetí. Mohou se tam usadit, stav?t domy, mít práci, zakládat rodiny, snad se i scházet ve skupinkách k modlitb?, ale jsou jen bezvýznamnou menšinou v cizorodé spole?nosti, která má vlastní bohy a staví je na odiv nebo je dokonce vnucuje jako jedinou rozumnou možnost pro život. Izraelci jsou vyko?en? ni a vykolejeni.

- **Zám?r knihy:** V této situaci se chápe pera muž bystrého ducha, židovský intelektuál, který napíše knihu, jejímž cílem je pot?šovat a povzbuzovat vyhnance, aby neztráceli ze z?etele Hospodina a jeho n?kdy zjevné a jindy skryté ?ízení událostí, v nichž mu ale vždy jde o jeho lid. Chce probouzet d?v?ru v Hospodina, kterému se nic nevymklo z rukou, ale který má právo sv?j neposlušný lid i trestat — aby mu otev?el o?i a znovu jej navrátil k sob?. S tím souvisí i název knihy: Daniel — „B?h je m?j soudce“. Je to vysv?tlení, pro? se lid ocitl v tak bídné situaci, jakou je zajetí, ale je to zárove? i vyznání, že Hospodin neopustil sv?j lid, že s ním jedná, by? šokujícím zp?sobem, prost?ednictvím nep?átelského krále Nabúkadnesara. A že v posledu platí jeho, Hospodinova, rozhodnutí. A proto se (už te? a hned) vyplatí hledat jeho v?li.
- **Exkurs:** Nabúkadnesar p?itáhl (1,1) se dá doslovn? p?eložit „naléhav? p?išel“. To je ve SZ termín užívaný na n?kterých místech pro nástup Božího soudu (potopa, Sodoma). Nabúkadnesar oblehl Jeruzalém, se dá p?eložit jako „svíral“, ale také „zformoval“. M?žeme tedy tomu teologicky (z pohledu víry) rozum?t tak, že Nabúkadnesar nep?išel Boží lid zahubit, ale „zformovat“. Není chápán jako zosobn?né zlo, ale jako Hospodin?v nástroj soudu nad Izraelem (srv. Jeremiáš?v obraz s hrn?í?em, znovu formujícím, reformujícím nezda?enou nádobu). Boží lid, vid?no z Danielovy perspektivy (už jsme ?ekli, že je to pohled víry, vyznání víry), pot?eboval znovu, by? bolestiv?, zformovat. Není to ale Nabúkadnesar, kdo jej hn?te a utváří k obrazu svému, je to Hospodin. Tento pohled na události se rýsuje už práv? z t?ch prvních dvou verš?: 1,1 ukazuje, co je vid?t (co lze objektivn? nahmatat, zakusit); 1,2 co není vid?t, co z?stává skryto „oby?ejným o?ím“, ale co dává i té t?žké situaci smysl a výhled. Je to Boží jednání (B?h je m?j soudce, ne Nabúkadnesar).
- **Daniel ve lví jám?** je zpracován ve vypráv?ní pro p?edškolní v?k. Téma je stejné jako v první kapitole; králové jsou r?zní, okolnosti stejné — na tlak totalitního režimu odpovídá Daniel v?rností Bohu, který je v?rný za všech okolností. Šestá kapitola je dramati?t?jší a výpravn?jší, k využití pro p?edškolní v?k se nám zdála vhodn?jší než první kapitola.

Úskali

- *A B?h dal Danielovi dojít u velitele dvo?an? milosrdenství a slitování* (v.9). — To je tam tak schváln?. Máme pochopit, že veškerá rozhodnutí musí ?lov?k ud?lat nejd?ív sám, z víry a ne podle n?jakých pokyn?, p?edem daných. Pak se dozvídáme, na ?í stran? v tomto p?íb?hu stojí B?h. Jako ?tená?i a poslucha?i tohoto p?íb?hu se dozvídáme d?ív než Daniel, že B?h má i zde události ve svých rukou. A rozhodnutím Danielovy víry se Boží milosrdenství stává zjevné.
- Zv?stováním o Danielovi jsme vedeni ne?ekat od Boha zm?nu vn?jších podmínek, ale ?init rozhodnutí víry, a? už jsou podmínky jakékoli, a mít odvahu ?elit vn?jším tlak?m, které nás cht?jí Bohu vzdálit. Dnešní Daniel?v p?íb?h je nám p?íkladem a je z n?j patrné, že s takovým postojem, jaký m?l Daniel, B?h souzní.
- Kniha Daniel ale není žádné mravou?né ?tení. Je v ní skryta ironie, která se vysmívá vládnoucí spole?nosti (vládnoucímu náboženství) a její touze manipulovat všechny k obrazu svému, a vede tak své ?tená?e — tedy i nás — k nadhledu nad situacemi a mocnostmi, které se snaží vyvolat strach, znejistit a vnutit svá pravidla. Myslím, že knihu Danielovu m?žeme ?íst s užitkem práv? jako knihu, posilující d?v?ru a nad?ji, že Hospodin neopustil sv?j lid — jakkoli bychom si to zasloužili — a jakkoli se nám zdá, že Boží lid je v tomto Bohu odcizeném sv?t? ztracený a hrozí mu zánik. B?h jedná zjevn? i skryt?. Ale že k tomu chce použít i našeho nasazení, naší v?rnosti a t?eba i od?íkání a v?domé odlišnosti od v?tšinové spole?nosti, to tam také je.
- K úvodu p?íb?hu „Panovník Hospodin mu vydal do rukou judského krále...“ (1,2) se možná vyskytne otázka: Jak to mohl B?h dopustit? — B?h to dopustil, aby si jeho nev?rný lid uv?domil, že B?h není automat na spln?ná p?ání, že On, Hospodin, je také soudcem. Práv? toto nám název knihy Daniel p?

ipomíná: „B?h je m?j soudce“.

- Babylonské zajetí znamenalo po?átek duchovního probuzení pro izraelský národ. Neudálo se naráz a nebyla to žádná masová záležitost, za?alo to práv? p?es takové jednotlivce jako byli Daniel, Chananjáš, Míšael a Azarjáš. Oni se vnit?n? odmítli p?izp?sobit tomu, co požadoval král (dnes bychom ?ekli doba, okolnosti), nenechali si do žaludku (ale znamenalo to vlastn? do života) nacpat to, co se p?í?ilo jejich ví?e. P?esto, že byli vzd?lávání na nejlepších babylonských školách, nenechali si narušit vztah s Bohem a nenechali si vzít sv?j názor. Nepostavili svou budoucnost na tom, co se jim nabízelo, když budou po babylónsku „držet ústa a krok“, rozhodli se pro cestu víry, pro v?rnost svému Bohu.

Odkazy

Beneš, Ji?í. *V moci Slova*. Praha: SKŽ / SGS, 2003.

Ridzo?ová, L. — Turecká, J. — Macek, O. *O lidech, cestách, Pánu Bohu a jedné mluvící oslici: p?íb?hy ze Starého zákona pro d?ti*. Praha: Synodní rada ?eskobratrské církve evangelické, 2014.

Fliedr, B. *Daniel*. Kostelní Vyd?í: Karmelitánské nakladatelství, 1994.

Pro d?ti

P?edškola?i (použit obrázek lva nebo plyšáka)

Vid?li jste n?kdy lva? Kde? V zoologické zahrad?? Líbil se vám, nebo jste se ho báli? Líbí se nám proto, že má p?knou h?ívu, je silný, je to „král zví?at“; bojíme se ho proto, že by nám mohl ublížit, kdybychom se k n?mu dostali moc blízko. (Možná znáte písni?ku: „V zoologické zahrad?, nehla?te lva po brad?, ukousne vám prst. Chybuje ten, kdo lvu skrz tu m?í? svou ruku podá. I když máme deset prst?, každýho je škoda...“)

Dneska si budeme povídat o jednom mocném králi, který byl hodn? bohatý a mohl si dovolit všechno možné. Tak si po?ídl taky n?kolik lv? a choval je v hlubokém p?íkopu u svého paláce. Líbili se mu, jak jsou silní a rád se na n? chodil dívat, když byli krmeni syrovým masem. Ten král m?l taky mnoho rádc?, protože m?l velkou zemi a pot?eboval radit s vládnutím.

Jeho nejoblíben?jším rádcem byl Daniel, který se kdysi, jako mládene?ek, dostal do královny zem?, když jeho rodnou zemi p?epadli cizí vojáci. Daniel byl moudrý a zkušený a taky v?rný a spolehlivý. Dob?e radil svému králi. Ale byl v?rný taky svému Pánu Bohu a denn? se k n?mu modlil, d?koval mu a chválil ho. Král m?l Daniele rád a ve všem na n?j spoléhal.

To se ale hrozn? nelíbilo ostatním rádc?m a závid?li Danielovi královu p?íze?. A vymysleli si hroznou v?c: navedli krále, aby vydal zákon, že všichni lidé v jeho království se musí modlit jen k n?mu, je p?ece tak mocný a vznešený.

„A kdo neposlechne, toho dáš, králi, potrestat, nejlépe tak, že ho p?edhodíš svým oblíbeným lv?m! Budeš ješt? mocn?jší, nikdo si nedovolí ti odporovat.“ Královi se to líbilo a takový zákon klidn? podepsal. Byl to trochu hloupý král, nedošlo mu, že je to past na Daniele. Daniel to v?d?l, ale modlit se nep?estal.

Hned druhý den p?ib?hli ostatní rádcové králi žalovat: „Tv?j oblíbenec Daniel, ó králi, se modlí ke svému Bohu a v?bec nedbá na zákon, který jsi vydal. On si t? v?bec neváží! Musí být vhozen lv?m.“

Král z toho byl celý vyd?šený. Cht?l Daniele zachránit, ale nešlo to. Už pochopil, že to byla ošklivá lest. Ach, pro? jen podepsal tak hloupý zákon! Zlí rádcové ho p?inutili, aby dal moudrého Daniele hodit lv?m do toho hlubokého p?íkopu.

Všichni odešli pryč a Daniel zůstal mezi hladovými, tvoucími lvy. Rádi by Daniele sežrali, ale nešlo to. Nešlo ho sežrat. Lvi poznali, že je tu někdo silnější než oni. Někdo jako by jim přikázal: lehnout a nechat Daniele na pokoji! Tak Daniel přežil tu noc mezi lvy v klidu, zatímco král bál, že by ho celou noc po svém královském pokoji a bít doval, že nechal Daniele zahynout.

Brzy ráno král běžel k jámám se lvy a když viděl, že Daniel je živ a zdrav, byl radostí celý bez sebe. „Danieli, jak je možné, že žiješ?“ ptal se rozechvěle. „Můj Bůh, kterému věřím, zavel tlamy lvům a zachránil mne.“ — „Danieli, to je skvělé! Můžeš mne naučit, jak se modlit k tvému Bohu? Moc rád bych mu s tebou poděkoval.“

Můžeme si vzít příklad z Daniele, že je dobré modlit se k Pánu Bohu, ať už se mám zrovna dobře nebo špatně. Protože on nás slyší, ať jsme kdekoli. Ale taky si budeme pamatovat: „v zoologické zahradě, nehleďte lva po bradě.“ Dobrovolně se ke lvům neleze. To nedělal ani Daniel.

Pomůcky: Zaspívejte si s dětmi [písničku Boba Fliedra](#). Děti se pak mohou připojit společně k refrénu: „Daniel, Daniel, opravdickou víru měl. Daniel, pevnou víru měl.“ Máte-li k dispozici Orfovy nástroje, můžete je dále rozdat a refrén jimi doprovázet. V případě, že píšete neznáte, můžete ji pustit v nedělní reprodukované, pokud se vám podaří sehnat starší kazetu Boba Fliedra *Daniel*.

Mladší školní děti

Máte rádi příběhy o hrdinech? Kdo je hrdina? (Kdo se nebojí, kdo je odvážný, kdo překoná těžkou překážku, kdo vyhraje namáhavý zápas nebo zvíťzí nad pesilou.) Znáte nějaké hrdiny? Nemyslím ty seriálové nebo pohádkové, myslím někoho opravdového, z našeho světa. Těba někoho, kdo vskočil do ledové vody pro topící se děcko, nebo kdo těba řekl pravdu do očí někomu vlivnému, kterého se druzí bojí, nebo někoho, kdo se zastal pronásledovaného nebo ponižovaného člověka a měl pak z toho sám problémy... Odvážný (hrdinský) může být i životní postoj, odvážné může být i svědectví o Pánu Bohu, odvážná může být těba i modlitba. Bible nám vypráví příběhy o řadě takových „obyčejných“ hrdinů. Například příběh mládence Daniele a tří jeho přátel.

Oni se jako hrdinové nenarodili. Byli to kluci z dobrých jeruzalémských rodin, měli rodiče a sourozence, chodili do školy, do kostela, hráli si... Dokud nepřišla válka. Jejich zemi a město, kde žili, oblehl mocný sousední král se svou armádou, rozbíral hradby, rozbil krásný, jedinečný chrám, který tam měli, ukradl z něj, co se dalo, hlavně zlaté a stříbrné předměty. Nejhorší ale bylo, že z té izraelské země vyhnal mnoho lidí, hlavně ty schopné, šikovné a vzdělané. Sebral jim jejich domovy a přesídlil je jako zajatce k sobě, do země babylonské. Tak to král Nabúkadnesar dělal vždycky, když dobyl nějakou menší zemi. Měl to chytře vymyšleno: udělal z těch lidí své poddané a mladé a schopné poslal do svých královských škol, aby byli vychováni jako babylonská mládež. A z těch nejschopnějších, nejlepších a nejchytřejších si pak vybíral své služebníky a poradce. Takhle „předělání“ studenti si pak už těba ani nevzpomněli na svůj původní domov a byli oddanými poddanými ve službě králi Nabúkadnesarovi.

Touto cestou se na královský babylonský dvůr dostali i tři židští (hebrejští, židovští) mládenci. Jmenovali se Daniel, Chananiáš, Mišael a Azariáš. Můžeme jim, pro zjednodušení, říkat těba Daník, Chaník, Mišík a Azík. Vadí to, když se někomu takhle změní, zkolmolí jména? Přece to dost často děláme, když místo Alžběta říkáme Ájo, místo Jeronýme Jéro, místo Marie Mářo... Líbí se vám, když vám druzí říkají takhle „upraveným“ jménem nebo spíš nelíbí? (Můžete nechat trochu prostoru, aby to děti probraly.)

Ale představte si, že by vám někdo vaše jméno, na které jste zvyklí, které vám vybrali vaši rodiče, když jste se narodili, někdo cizí prostě změnil na úplně jiné. Že byste se najednou jmenovali jinak! Místo Elišky těba Xénie, místo Petra těba Fridolín, místo Daniele těba — Belšasar!

Přesně to se totiž stalo těm židským chlapcům, z rozkazu krále jim byla jejich židovská jména změněna na babylonská. Nic jim nemělo připomínat jejich zemi, jejich domov, jejich Boha. Ta jejich hebrejská jména

totiž Hospodina p?ipomínala: Chananjáš — Milost Hospodinova, Míšáel — Kdo je jako B?h?, Azarjáš — Pomoc je od Hospodina, Daniel — M?j soudce je B?h. To se králi nemohlo hodit, proto ty hochy nechal p?ejmenovat p?kn? po babylonsku: Šadrak, Měšak, Abed-Nego, Beltšasar.

To ovšem nebylo všechno! Král taky rozkázal, aby t?m student?m na jeho školách dávali jídlo p?ímo z královského stolu, samé skv?lé lah?dky. ?íkáte si: no a co je na tom špatného, že se ti kluci dob?e najedli? Há?ek byl v tom, že to dobré jídlo a pití bylo nejprve v chrám? p?edloženo pohanskému bohuvi Mardukovi. A pak všichni, kdo to jídlo jedli, jako pat?ili k n?mu, pod jeho moc. A to t?m ?ty?em židovským mládenc?m bylo odporné. *Je to podobné, jako když n?kte?í lidé v naší zemi (možná, že i vaši rodi?e) nekupují v?ci vyrobené v zemích, kde na jejich výrob? musejí otrocky pracovat i d?ti, protože považují za špatné, že se to d?je. Necht?jí to koupit takového výrobku podporovat.*

Tak i Daniel a jeho p?átelé: Každým kouskem takového jídla, které by sn?dli, jako by si toho cizího boha poušt?li p?ímo do života. To ti kluci jeruzalémští dob?e v?d?li. A také v?d?li, že oni mají svého Boha. Necht?li si nechat nacpat cizího boha do života místo Hospodina. Jestli to budou jíst, poruší Boží p?íkázání. Co s tím? Jíst se p?ece musí. Nebylo to lehké rozhodování. Kdo v??í v Pána Boha, musí rozpoznávat v?ci, na které si musí nechat zajít chu?.

A tady se ti kluci zachovali hrdinsky. Nemávli nad tím rukou, ne?ekli si, že když je Pán B?h vydal do cizí zem?, a? se pak nediví, že mu nem?žou být ve všem v?rní.

State?n? šli za vrchním velitelem, který je m?l všechny na starosti, a Daniel ho poprosil, aby je takové jídlo nenutil jíst, protože to odporuje jejich ví?e. Oni dost riskovali, nev?d?li, jak se velitel zachová, zda je nedá zmrskat za drzost, zda to nepožaluje králi, který je nechá vsadit do žalá?e nebo p?ímo popravit...

Velitel, který m?l, díky Bohu, dobré srdce, Daniele vyslechl. Ale nejprve se dost vyd?sil: A co budete jíst, když královské lah?dky odmítáte? Když budete hladov?t, budete strašn? hubení, král si toho všimne a bude hrozný pr?švih pro vás i pro m?.

Daniel ho poprosil: Zkus to s námi aspo? deset dní a dávej nám jen vodu a zeleninu. Potom rozhodneš, podle toho, jak budeme vypadat, jak to bude dál.

A vida! Po deseti dnech vypadali ti ?ty?i hoši, jako kdyby jedli v nejlepších restauracích a ješt? k tomu denn? chodili do posilovny. Velitel jim od té doby nosil po?ád jenom vodu a zeleninu a kluk?m se ve všem skv?le da?ilo. Nebyla to n?jaká zázra?ná dieta. To jim Pán B?h dodával pot?ebnou sílu. Svou láskou jim plnil život vším dobrým. A oni to dobré kolem sebe vyza?ovali. Proto si je i sám král oblíbil a povolal je ke svému dvoru.

Že to ale rozhodn? nem?li ani dál jednoduché, o tom si budete v ned?lní škole vypráv?t ješt? další p?íb?hy, kde je také p?kn? ukázáno, že oni se rozhodli víc poslouchat Pána Boha než lidi, i kdyby to byli samotní králové nebo jiní vládci.

Aktivita

M?žete si p?ipravit „sadu“ kartí?ek se jmény: Chananjáš, Míšáel, Azarjáš, Daniel, k tomu napsat na další sadu hebrejské významy t?chto jmen: Milost Hospodinova, Kdo je jako B?h?, Pomoc je od Hospodina, M?j soudce je B?h; pak na t?etí sadu babylonskou verzi jmen: Šadrak, Měšak, Abed-Nego, Beltšazar a k tomu na ?tvrtou sadu význam babylonských jmen: Sv?tlo na cest?, Král?v host, Ctitel boha Nego, Kníže boha Béla. Celkem 16 kartí?ek m?žete promíchat a požádat d?ti, aby zkusily p?i?adit jména a významy, které pat?í k sob?.

Nebo si m?žete zahrát variantu pexesa: hledat vždy dv? kartí?ky (jména) která k sob? pat?í: nap?: Míšáel — „Kdo je jako B?h“; Měšak — „Král?v host“.

Starší školní d?ti

Jmenuje se n?kdo z p?ítomných d?tí Daniel nebo Daniela? (Vzhledem k tomu, že je to pom?rn? oblíbené jméno v evangelické církvi, je to dost pravd?podobné. Varianta: Znáte n?jakého Daniele nebo Danielu?) Víte, že je to p?vodn? hebrejské jméno a znamená „M?j soudce je B?h“?

Dnes se seznámíme se starozákonní knihou Daniel. V ní se píše o ?ty?ech mládencích, kte?í vyznávali Hospodina v nelehkých podmínkách babylonského zajetí. Jmenovali se Daniel, Chananjáš, Míšael a Azarjáš. P?íb?hy o Danielovi a jeho p?átelích jsou p?íb?hy state?ných sv?dk? víry. Ale hlavn? to jsou p?íb?hy o Boží v?rnosti, která zachra?uje ty, kdo v n?ho doufají. A to je, myslím, dobré si p?ipomínat.

D?j první kapitoly Daniele m?žete stru?n? p?evypráv?t (nebo se staršími d?tmi spole?n? p?e?íst v Bibli) a poté se v?novat motivu odmítnutí královského pokrmu. Mládenci dali p?ednost zelenin? a vod? p?ed královskými lah?dkami (t?eba p?ed vep?ovými ?ízky a vínem). Nešlo o n?jakou jejich pali?atost ?i trucovitost. Popisuje se tím velice d?ležitá v?c pro židovskou víru — a tou je ?isté (košer) jídlo. My to moc nechápeme, co na tom Židé mají. Ale jednu v?c bychom pochopit mohli: že ne všechno, co si pustíme nebo naccpeme do života, nám prospívá, že ne všechno, na co máme v život? chu?, je podle Boží v?le. K tomu si m?žete zahrát hru, která se jmenuje Kašrut (což znamená v židovství dodržování p?edepsaných ustanovení ohledn? stravování). Motivací vám m?že být u?it se rozhodovat a nést d?sledky svého rozhodnutí. A po?ítat p?ítom s tím, že je tu B?h a jeho slovo, podle n?hož se m?žeme orientovat.

P?íb?h Daniele a jeho druh? ukazuje, jak na to: spolehnutím na Hospodinovu v?rnost; vnit?ní odlišností, která se ale práv? projevuje navenek a jejímž d?sledkem je, že vzbuzuje respekt a úctu ne k nám, ale k našemu Bohu. Že k tomu pat?í naše osobní nasazení víry, modlitba, každodenní zápas o v?rnost a o správné naslouchání Božímu slovu i p?ekonávání t?žkých životních situací... o tom všem kniha Daniel vypráví.

Vysv?tlete d?tem, v souvislosti s p?íb?hem Daniele a jeho p?átel, že ne všechno, co se nám nabízí, je pro náš život dobré. Naopak, že je dobré um?t rozlišovat mezi „?istým“ a „ne?istým“ — a to druhé si do života nepoušt?t.

Na principu rozlišování ?istého a ne?istého funguje hra **Kašrut** (zjednodušená verze hry J. Pechara [z Bratrstva 5/52](#)):

Napište na papírky r?zné druhy zví?at a ke každému zví?eti napište biblický odkaz na p?íslušný verš z Lv 11 nebo Dt 14, (nap?: „slepice, Dt 14,11“ „kobylka chargól, Lv 11,22“, „chameleón, Lv 11,30“, „kreveta, Dt 14,10“...). Každý z ú?astník? si postupn? vytáhne z krabice papírek se zví?etem a ?ekne bu?: „zkonsumuji“ nebo „odmítám“ a v Bibli si hned potom, podle uvedených údaj?, ov?í, jestli jde o zví?e, které je povolené k jídlu, nebo ne?isté. Kdo z ú?astník? si vytáhne „košer“ (povolené) a prohlásí k tomu „konzumuji“, obdrží bílý papírek. Vytáhne-li si „ne?isté“ a prohlásí „odmítám“, obdrží rovn?ž bílý papírek. Kdo si vytáhne ne?isté, a prohlásí „konzumuji“, dostane ?erný papírek. Vytáhne-li si „?isté“ a prohlásí „odmítám“, neobdrží nic. Hra kon?í, když v krabici už nejsou žádná „zví?ata“, každý hrá? musí za každý ?erný papírek vrátit jeden bílý. Vyhrává ten, kdo nasbíral nejvíc bílých papírk?.

Pom?cky: P?ipravené papírky, popsané druhy ?istých a ne?istých zví?at, krabici, odpovídající po?et bílých a ?erných kartí?ek (papírk?), Bible, pokud možno pro každého ú?astníka.

„Kašrut“ je hebrejské slovo, které ozna?uje v?ci rituáln? správné a bezvadné, v?tšinou se používá v souvislosti s potravinami. Ze savc? jsou povoleni („košer“) p?edevším ti, kte?í mají rozd?lené kopyto a zároveň p?ežvykují, tedy hov?zí dobytek, ovce, kozy apod., z ryb ty, které mají ploutve a šupiny, z hmyzu jen ?ty?i druhy kobylek. Zakázány (tedy „trejfe“) jsou šelmy a mrchožrouti, výslovn? jsou vyjmenováni zakázaní ptáci, jíst se nesmí žádné zdechliny. Klí?ová místa jsou v tomto ohledu Leviticus 11. kapitola a Deuteronomium 14. kapitola.

Přesah

- Písníčka o Danielovi a jeho družích (na melodii „Marnivá sestřenice“).
 - [Doplňovačka k Danielovým příběhům](#) (lépe lze využít po probrání následujících úloh o Danielovi).
-

Liturgie

Biblický text k zapamatování

*Stvoř mi, Bože, čisté srdce, obnov v mém nitru pevného ducha. / Srdce čisté, stvoř mi, ó Bože, a ducha pro
mého obnov u vnitřnostech mých. (Ž 51,12)*

Rituál

Každou postavu můžete provázet jedna píseň, kterou můžete zpívat nebo její část skandovat. U Daniele navrhujeme [Žalm 62 Má duše je tichá](#) (stačí její prolog) z [připraveného zpěvníku](#).

Okénko do bohoslužeb

Můžete vyjít z úsloví: „To je hotový Babylon!“

Už to dříve někdy slyšely? Co se tím myslí, kdy se to používá? (Když se ocitneme někde, kde je mnoho cizích lidí, zmatek, nevyznáme se tam, nevíme, podle čeho se orientovat, nevíme si rady, na koho se obrátit — třeba na velké klinice, v obřím obchodním domě, ve velkém městě...) A nejspíš si takový povzdech ani nedáváme do souvislosti s babylónskou věží, rozprostírající se kdysi severně od Perského zálivu. Zato pisatel biblické knihy Daniel měl na mysli i tohle, když vyprávěl příběhy Daniele a jeho přátel v babylónském zajetí. Nás ty příběhy uží poříkat s Bohem, uží nás být s ním v kontaktu, ať jsme kdekoli, ať se děje kolem cokoli. Uží nás rozumět a dřívekovat Božímu jednání na tom místě, kde právě žijeme. Doporučuji k tomu písničku *Není lepší na tom světě?* (EZ 611).

Modlitba

Prosíme, Pane, dopřej nám, abychom mohli svým životem ukazovat, že věřit v tebe neznamena přijmout na sebe těžké břemeno, ale že víra v tebe je nejlepší silou v životě.

Kam dále

[Flidr, Bob: Daniel - zpěvníček ke kazetě](#)

[Flidr, Bob: Daniel \(zpěvníček, hned první píseň v pořadí, zpívá se na melodii ...](#)

[Píseň Má duše je tichá z připraveného zpěvníku \(Ž 62\)](#)

[Pechar, Jaroslav: Kašrut \(Bratrstvo 5/52\)](#)

Odkaz na píseň

[Tvá svoboda, tvá svoboda nade mnou](#)

[V nebi je trůn \(SV360\)](#)

[Ještě dej \(SV37\)](#)

[Proč se svět marností, bohatstvím honosí](#)

[Není lepší na tom světě? \(EZ611\)](#)

[Až potud nám pomáhal Hospodin z milosti](#)

[Pane, dnešek je den chvály](#)

[Kdo na kolenou klečí, vídá dál](#)

Cílová skupina

[Mladší školní](#)

[Předškolní](#)

[Starší školní](#)

Katechetické cykly

[Dál p?ece nejdeme sami II \(Od Samuele k Šalomounovi + Od Elijáše k mesiášovi\)](#)

Biblický odkaz (kat)

[Daniel 1](#)

[Daniel 6](#)